

Političen list za slovenski narod.

Poludne je zvonilo v Tschengels-u, ko stopiva v tamošnjo gostilno »zum Löwen« in nara-

ljejo ljudstvu pogum. Kreditna moč peša vsled tacihi nezgod in s tem hira trgovina in obrt.

Draginja v Sinju je že sedaj jako velika. V Sinju je tobačno skladišče, kjer je več delavcev in poslovodij. Ti so sedaj v hudem pomanjkanju. Vlada je dolžna pomagati jim. Z ozirom na to dejstvo predlaga dr. Krek, naj se Vukovićevemu predlogu še doda, naj vlada brž dovoli primerne doklade državnim uslužbencem. Vukovićev predlog se je vsprejel z dr. Krekovim dodatkom.

Janda je nato poročal o raznih nujnih predlogih tičočih se letošnjih uim; med njimi tudi o Robičevem predlogu, ki zahteva podpore za ljutomerski okraj. Predlogi so se izročili vladi v primerno rešitev.

Posvet o vreditvi plač državnih služabnikov se počasi vleče. Danes so govorili v splošni debati Hofmann, Fournier in Schlesinger. Oglašeni so še Tusel, Weisskirchner, Krek, Lewicki, Pergelt, Vuković.

Poročevalec Pietak je predložil svoj načrt odseku. Po tem predlogu so plače poštanim, brzojavnim in drugim državnim služabnikom jednako določene v štirih razredih s tremi stopnjami tako-le:

1. razred	1. stopnja	800 gold.
	2. " "	750 "
	3. " "	700 "
2. razred	1. stopnja	700 gold.
	2. " "	650 "
	3. " "	600 "
3. razred	1. stopnja	600 gold.
	2. " "	550 "
	3. " "	500 "
4. razred	1. stopnja	500 gold.
	2. " "	450 "
	3. " "	400 "

Posamni ministri določajo, v kateri razred spada kak služabnik in kako je mogoče priti iz nižjega v višji. Vsacih pet let napreduje vsak služabnik v višji stopnjo. Poštani in brzojavni služabniki morejo napredovati tudi hitreje.

Aktivitetna doklada naj se v vsaki vrsti meri po najnižji stopnji.

Važna je določba, naj se na vsak način vsakemu služabniku da po novem zakonu višji plača, nego jo je imel do sedaj.

Podoben predlog je sestavil tudi Vencajz. Tudi ta predlog pride v odseku v razpravo.

Spomenica za vseučilišče.

(Dalje.)

Spomenica.

III.

Že zgoraj smo si usodili povdarjati v obče, da sedanja kulturna in politična stopnja slovenskega naroda popolnoma opravičuje njegovo resno težnjo po svojem samostalnem vseučilišču.

Že od nekdaj se ta rod odlikuje po bogati duševni nadarjenosti, zvezani z ljubeznijo do višjega znanstva. Učenjaki svetovne slave, kakor: Vega, Dolinar, Kopitar, Krainz, Miklosich, Zhis-

čiva priprosto kosilo. Vrščaj je bil kmalo gotov, se vlegel pod tepko in mirno zaspal. Mene je zabavala tačas zgovorna strežkinja, kateri so sicer vže pretekla leta rosne mladosti, pa je vendar še precej postavna oseba. Škoda, da jo kazi precejšnja goža pod vratom. Pripovedovala mi je, kako daleč da imajo v Meran k okrajnemu glavarstvu, da bodo delali kmalo železnico po tej dolini in mnogo družega. Kazala mi je visoko gorovje v nasprotni strani in naselbine po hribih. Da! ondi v centralnih alpah se vidi Weisskugel (3746 m), to je glava ōtzhalskih ledenikov. Toda ura pohaja. Treba je izbuditi tovarša, da jo mahneva dalje. Pri vasi Prad dospeva v dolino Trafoi ter kreneva proti jugo-zapadu v Ortlerjevo podnožje. Kočija se vrsti za kočijo, imenitna gospoda sedi v mehkih naslonjačih, pešci pa si brišemo vroče srage z razgoretega lica, čevlje imamo od cestnega prahu kar na debelo zamedene, vodo pa pijemo povsod, kjer teče kak studenček iz škarpe. Cesta postaja vedno bolj napeta, ob nji gromi potok Sulden, ki izpira nasip in prekucuje vodno maso čez skalovje. Prva hiša v vasi Gomagoi ima napis:

Wir bauen Häuser hoch und fest,
Doch sind wir drin nur fremde Gäst;
Und wo wir sollen ewig sein,
Da bauen wir gar wenig drein. (Dalje sledi.)

man, Stefan itd. so njegovi sinovi, da se ne omeinja drugih, za to ali ono znanstveno stroko za služnih mož, med njimi mnogo njih, ki so dičili in še dičijo stolice avstrijskih vseučilišč. O resnem znanstvenem teženju in žrtvovanju našega rodu pričajo tudi mnogi knjižnični in muzejski zakladi, ki se nahajajo baš v Ljubljani in katerih se hočemo še spominjati.

Našo književnost, osnovano pred blizu 350 leti, so ovirali verski in politični boji; a ko je naš slovenski jezik, srečno prebivši to žalostno dobo, koncem prejšnjega in začetkom tekočega stoletja našel duška, si je osvojil polagoma leposlovno polje, a kmalu prodrl tudi v razne znanstvene stroke. Posebno naše društvo »Slovenska Matica« izdaja že XXXIV. leto strogo znanstvene spise in knjige. To, kakor tudi okolnost, da ji od dne do dne priraščajo novi društveniki, glasno priča, kako živo se Slovenci zanimajo za resno znanstveno delo. Društvo »Slovenska Matica« je v dopisovalni zvezi z 41 učenimi društvi, muzeji, akademijami, univerzami ter razpolaga z bogato založeno knjižnico, ki se pridno upotreblja v znanstvene namene. Poleg tega gojijo: bogoslovne znanosti »Voditelj v bogoslovnih vedah« (Maribor) in »Katoliški Obzornik« (Ljubljana) pod vodstvom znanstvene »Leonove družbe«, nadalje pravoslovje »Slovenski Pravniki« pod vodstvom društva »Pravniki«, domačo zgodovino »Izvestja muzejskega društva za Kranjsko« in pa »Zgodovinski zbornik« ter končno umetnost »Društvo za krščansko umetnost«.

To ne dokazuje samo čedalje večjega stremjenja Slovencev po višji znanstveni izobrazbi v narodnem jeziku, nego tudi neovržno istino, da slovenskemu jeziku ne manjka čisto nič sposobnosti, služiti izraževanju v višjih znanstvenih sferah, predavanju na vseučilišču.

Zategadelj, kar se tiče vprašanja, ali je slovenski narod zrel in ali je njegov jezik sposoben za visokošolske dvorane, v tem oziru ne more biti nikakega resnega prigovora. Pač pa je trdno napočil čas, da državna uprava, vsem narodom jednako pravična in naklonjena, tudi glede Slovencev uveljavi tisti princip, ki je že uveljavljen za Nemce, Poljake, Čehe in deloma tudi za druge narode, princip namreč, da se tudi visokošolski pouk vrši v narodnem jeziku. Ta princip, ki je z univerz pregнал latinščino, da se je morala umakniti ljudskim, narodnim jezikom, se še dandanes slavi kakor prav poseben pospeševatelj narodne omike, in njegovo moč vidimo na krepkem razvoju ravnokar imenovanih narodnosti.

Zatopa narod slovenski, če se hoče razviti, mora apelirati na visoko državno upravo, naj mu izpolni najboljše pogoje za napredovanje, namreč naj da njegovemu jeziku ustrezajočo univerzo kakor odgojiteljico stanu, kojega jedini poklic bode, znanstvo gojiti in v narodu širiti.

Naj se nadalje ne prigovarja, da je slovenski narod za univerzo premajhen. Res, da ga je le blizu poldrugi milijon. Ali to v nikakem slučaju za kulturno državo, odnosno za kulturni narod odločevati ne more, zlasti če je izkazana še na druge strani nujna potreba vseučilišča in mu tudi zagotovljena razmeroma zadostna frekvenca.

Slovenski narod nima dandanes dovolj teologov, niti filozofov in medicincev, še manj pa — vsled civilno-pravdne reforme — juristov. Ako smemo verjeti preračunu — in dvomiti nimamo povoda — je treba Slovincem že sedaj 1750 duhovnikov, 850 pravnikov, 280 filozofov in 350 medicincev, narodovega jezika popolnoma zmognih. Da bi se primanjkljaj dopolnil in odslej reden prirastek dosegal, bi trebalo vsako leto dijakov, in sicer teologov 227, juristov 186, filozofov 72 in medicincev 117, torej vsega vkupe 602. Dočim pa je bilo leta 1894 teologov po raznih semeniščih res nad 200, kaže statistika, da je v poletnem tečaju leta 1894 bilo slovenskih juristov na dunajskem in graškem vseučilišču le 99, filozofov le 58 in medicincev le 37. Izkušnja pa nadalje tudi uči, da se žalibog vsi slovenski visokošolci ne povrnejo v domovino, nastopit zanje pri-

pravljenе službe, nego, rekli bi, da morebiti več nego polovica jih ostane za domovino izgubljenih, ker bodisi radi svoje gmotne revščine omagajo sredi studij, bodisi da se zavežejo v službe kam drugam.

(Dalje sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 21. oktobra.

Obstrukcija v državnem zboru ni pomenjala, kakor se je do sedaj splošno domnevalo, marveč je le počivala in čakala ugodnega trenutka, da izbruhne z novo silo. Vendar se pa sedanjo obstrukcijo ne more primerjati s prejšnjo. V državnem zboru, v nagodbenem odseku se marveč resno dela, tudi obstrukcionisti delajo in še preveč. Poslanec Menger je »delal« v nagodbenem odseku celi dan, poslanec Lecher pa je obljubil delati kar tri dni skupaj. To »delo« znanih mož je torej obstrukcija nove vrste, ki je pa lahko mnogo bolj usodepolna, kakor pa razbijanje ali kričanje. Ako bodo ta dva moža posnemali še vsi ostali levičarski poslanci, kar jih je oglašanih za besedo, traja lahko razprava še več mesecev. Tako dolgo pa vlada ne more čakati na rešitev nagodbe in prisiljena bode poslužiti se znanega paragrafa, ob enem pa razpustiti državni zbor, ki jej je v poslednjem času tako slaba opora. Vlada seveda tudi brez obstrukcije ne more imeti mnogo nade na parlamentarno rešitev nagodbenih predlog, kajti lepo število članov je še vedno v desnici, ki za nobeno ceno ne marajo glasovati za nespremenjene nagodbene predloge, in to je tudi levičarjem dobro znano, toda njim se gre za to, da zvale vso krivdo na desnico, sami se pa pokažejo pred svetom kot take, ki so bili voljni pripomoči do parlamentarne rešitve nagodbenih predlog. Pamen in razsoden človek se seveda ne bo vjel na take limanice, toda slepo jim bodo verjeli njih zapeljani in že popolno zaslepljeni volilci.

Posl. Stojalovski in zahteve Slovanov.

V včerajšnji seji poslanske zbornice je povodom razprave o vladnih naredbah glede budgetnega provizorija govoril mej drugimi tudi poljski poslanec Stojalovski. Mož je dokazoval, da v sedanjem parlamentu ni mogoče najti pravic in pomoči zatiranim stanovom, ker so se dosedaj skoro vse vlade s parlamentom vred pokazale ljudstvu sovražne. Umevno je toraj, da njegova stranka ne more podpirati vlade in da bo šla z opozicijo skozi drn in strn, toda le pod pogojem, da se ne zaide s parlamentarne poti in slovanskim bratom ne gode krivice. Ostro je nato prijel poljski klub ter Mladočehe, da premalo store za zatirane brate Rusine, Slovence in Hrvate. Njegov govor bi bil na vse slovanske zastopnike napravil najboljši vtis, ko ne bi bil vpletal v svoj govor tudi drugih, posebno osebnih stvari.

Anglija in Francija. Omenjali smo že, da so razmere mej tema dvema državama čedalje bolj napete in to največ radi neznatne pokrajine Fašode v središču Afrike, na katero prežita obe državi. Fašodo smatrajo Angleži za del Egipta in kot taka, pravijo, je z Egiptom vred pod njihovim varstvom. Nasprotno pa trdijo Francozje, da je Fašoda terra nullius, zapuščena pokrajina, katere se lahko polasti vsaka vlast. Vsled tega je poslala francoska vlada tjakaj kapitana Marchanda s 120 Senegalci, da vzame to zemljo v posest. To postopanje Francije pa nikakor ne ugaja Angležem in z vso odločnostjo hočejo varovati naravna vrata iz severa na jug Afrike ob gorenji nilski dolini. Angleška vlada je to svoje stališče označila že v nedavno izišli višnjevi knjigi, minulo sredo na volilskem shodu v Northfieldu pa državni kancler Hicks-Beach. V svojem govoru je ta mož staval naravnost ultimatum Franciji. Rekel je mej drugim: Ministri kraljice Viktorije vedo, kaj je njihova dolžnost; velika nesreča bi bila sicer, ko bi Anglija morala pričeti vojsko, toda preti nam sicer še večje zlo, nego vojska. — Te besede in pa tajne priprave francoske vlade na severnem obrežju Francije, vse to kaže, da se nekaj resnega pripravlja, da je storila Francija korak, katerega smatrajo sosodni Angleži za casus belli in ga hočejo takoj porabiti. Angliji se mudi še vsled tega, ker francoska zaveznica na vzhodu še ni tako pripravljena na vsak slučaj, da bi vzela Angležem ves pogum. Sicer pa je še vedno mogoče, da se reši to kočljivo vprašanje mirnim potom.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 21. oktobra.

(»Slov. Narod« in »Agramer Zeitung«.) Že šestokrat smo morali omenjati, da »Narod« vsako domačo politično akcijo presoja s svojega omejenost-strankarskega stališča. Isto je storil tudi glede govorov članov katoliško-narodne stranke na Sušaku. Namestu, da bi bil izjave presoja z obče slovenskega stališča, podtikal je »Narod« zastopnikom naše stranke na Sušaku, da je bil njih nastop le strankarsko-taktičen nastop, s katerim so hoteli naši zastopniki pridobiti hrvatsko stranko prava za naše klerikalne namene. Kedo je tega bolj vesel nego Magjaroni in njih židovsko-magjaronsko glasilo »Agramer Zeitung«, ki se boji vsake tudi najmanjše skupne akcije Slovencev in Hrvatov? — Zato se pa »Agramer Zeitung« z veseljem pridruži v štev. 240. »Narodovemu« članku ter sklepa, da na tem nastopu ni nič resnega, ter da o kakem skupnem postopanju Hrvatov in Slovencev ni nobenega govora. — Mi ne bomo odbijali ne napadov »Naroda«, ne »Agramer Ztg.«, ker je za nas stališče popolno jasno, in ga bo pisava židovsko-madžaronskega lista le utrdila. »Narod« pa ima zopet priliko spoznati, kako se ne sme pisati, ako hočemo, da skupen naš nasprotnik iz te pisave ne bo za-se koval kapitala.

(Osebnost.) G. Jan. P i b e r, župnik v Brunicah, je prezentiran za župnijo Bohinjska Bistrica.

(Iz Planine) 20. oktobra. Včeraj smo imeli tu presvetlega knezoškofa dr. Jegliča. Pripeljal se je popoldne s poštnim vlakom obiskat svetlega kneza Windischgratza in njegovo rodbino v gradu Haasberg. Na Uncu je doli stopil in pozdravil gosp. župnika zlatomašnika Klemenca, ki se je bil minoli teden vsled padca po stopnjicah nekoliko — toda hvala Bogu brez zlih posledic — poškodoval. — V Planini je najprej obiskal knežjo rodbino, potem pogledal taro cerkev, ki je letos na novo prebeljena in s slikarji okrašena. Zvečer je vodil v grajski kapelici rožnovensko pobožnost ob azistenci preč. gosp. dekana iz Cerknice in domačega župnika, na koncu podelil je blagoslov. — Po končani pobožnosti smo ogledovali fotografijo sv. tančice Zveličarjeve, ki jo je prinesla princezinja Aleksandrina iz Turina, kjer je bila dragocena, zdaj že kmalu 2000 let stara relikvija letos v očitno počesčenje izpostavljena. Dne 25. majnika t. l. se je v metropolitni cerkvi turinski redka svečanost pričela in trajala do 2. jun. V teh dneh je prišlo okrog 800 tisoč romarjev iz Piemonta, Italije, Francije in Švice gledat in počastit sv. sindono, v katero je bilo Odrešenikovo mrtvo truplo zavito in v grob položeno. Božja roka je iz usmiljenja do nas v tem prtu zapustila pravi obris Jezusovega trupla. Velikost Zveličarjeva, natančno zmerjena na prtu, znaša 1 m 78 cm. Kraljeva hiša savojska in mesto Turin uživata srečo, da hranita ta imenitni zaklad, ki nam ga je Bog zapustil in na čudovit način ohranil do sedanjih časov kot krvavo trofejo človeškega odrešenja. Na fotografiji je paznemu gledalcu jasno razviden obris Zveličarjeve glave, rok in nog in madežev krvi. Po večerji se je Premisljati odpeljal na Rakek in s poštnim vlakom nazaj v svojo stolico. V gradu biva nekaj dni princ Viljem Radziwill iz Petrograda, potem grof Edmond Robilant iz Italije.

(Povodenj v Planini.) Silni nalivi zadnjih dni so naplali toliko vode v planinsko dolino, da je podobna ogromnemu jezeru. Voda je v ponedeljek zjutraj pridrla s toliko naglostjo in divjostjo z višin, da je vse poti razorala ter blato, pesek in kamenje odnesla v dolino. V mnogih hišah so imeli vodo do kolen in višje, splavale so postelje, sodje, krompir in druge stvari. V jedni hiši v »Zgorenjem koncu« so ljudje zbežali pod streho, tako naglo je voda zalila spodnje prostore. Tudi po njivah je deroča voda mnogo škode napravila, izruvala repo in jo valila seboj, ozimna žita razkopala in prst odnesla. Posestniki nižje ležečih njiv so morali kar v vodi prstnino puliti in v čolnih domov voziti, da jim ne bi pod vodo segnila. Hidrometer kaže 230 cm. nad normalnim tekom. — Ako se ne bodo Putickova vodoodpeljavna dela nadaljevala in struga Unca iztrebila, bomo vedno trpeli škodo od povodnji.

(Občinski svet ljubljanski) ima v torek popoldne ob peti uri drugo izredno sejo v tem

mesecu, na katere dnevnem redu so nerešene točke iz zadnje seje ter poročila o določilu pristojbin za vsprejem v obč. zvezo in za podelitev meščanstva in o tozadevnih prošnjah ter o pogodbi mejplinaro in mestno občino.

(Tatovi) v ljubljanski okolici so postali jako predrzni. V kratkem času so vlomili v Rudniku, na Ježici v treh hišah, v Šiški, v Tomačevem in v Stožicah. Način tatvine je povsod enak. Zandarmarija jim menda ne more do živega.

(Iz Ljutomera) 20. oktobra. Danes so odpisali podpisani narodnjaki sledeči brzojav na dr. Stransky-ja: Ljutomerski Slovenci Vam izrekajo toplo zahvalo na izbornem govoru in na krepkej branitvi pravic slovenskega naroda. — Dr. Rosina, dr. Mihalič, Kokrčan, Kukovec, Karba, Misija, Brglez, Weiksl, Skuhala, Babnik, Sršen, Vaupotič, Schneider.

(Povodenj.) Z Reke, dne 19. oktobra. Na Reki je velika povodenj. Zdaj se že kaže grozna škoda in razdejanje. Okolu desetih v jutro bili so oblaki grozni, strašni blisk in grom, začelo je grozno liti in okolu poldne narasla je Rečina za dva metra in začela svoje razdevajoče delo. Več ko 100 000 gld. škode napravila je v papirnici, podrla je most — in še drugi je v nevarnosti — vdrla je v tovarno, ljudje so bežali, kakor so mogli. Mline je vse strašno poplavlila in prizadela velikansko škodo. Vdrla je v hiše, tako, da so komaj ljudi reševali, vendar, kolikor se do zdaj vé, zadušila je eno žensko v mestu blizu Rečine. Poginilo je več konj in družega blaga. Drvila je voda cele sode in razne stvari. Plula je čez most pri papirnici, v nevarnosti je bil čvrst železni most z Reke na Sušak zaradi lesa, ki se je tam zajezil. Ulica od mostu v mesto bila je skoro do pasu pod vodo, katera je vdrla v prodajalnice. Do pol Corsa vdrla je voda v prodajalnice. Iz samostana benediktink morali so prenašati gojenke na voze in kakorsibodi. Po dolnjem mestu stala je več ali manj voda. V tobačni tovarni, nasproti železnični postaji, je čez milijon goldinarjev škode, čez 15.000 gld. tudi v vojaškem skladišču. Vas Grahovo v zgorenji strugi Rečine je v nevarnosti. Še celo v tovarni za torpede je bila voda. — Leta 1852 bila je sliha povodenj, ali zdi se, da je letošnja večja. Iz podrobnosti, ki jih novine prinašajo, vidi se, koliko življenj je bilo v nevarnosti, in da se morajo zahvaliti le Bogu in pogumnim pomagalcem za rešitev. Voda je sicer vpadla, vendar je še velika.

(Iz Ajdovca), 20. okt.: Dne 17. t. m. bil je na večer grozen vihar, ki je trgal strehe in podiral kozolce. — V sredo 19. t. m. je bil vihar zopet celo noč in lilo je, kakor bi iz škafe izlival, gromelo, bliskalo se je in treskalo; proti jutru okrog 3/4 na 5. uro se je vsula gosta toča ter tolkla z vso močjo ob okna. Padala je kake 3—5 minut in tla kar pobelila, da si jo še popoldne in proti večeru na senčnatih krajih lahko videl. Redek gost o tem času, vendar moramo biti hvaležni ljubemu Bogu, da smo spravili že grozdje, ker bi bil drugače vničen ves letošnji pridelek.

(Nove zvonove) posvetil bo v nedeljo 30. t. m. mil. lavantinski knezoškof za novo, krasno izdelano cerkev v Čadramu. Vsi zvonovi tehtajo 60 met. stotov.

(Grozen vihar z nalivom) obiskal je v noči 17. t. m. Zdole pri Kozjem. Veter je bil tako močan, da je lomil veje ter odkrival strehe. Mej gromom in bliskom je lilo kakor iz škafe. Najstarejši ljudje ne pomnijo takega viharja.

(Lokomotiva ga je strla.) Jernej Loitsch, doma iz Šentvida na Koroškem, je prišel v Št. Lambertu med lokomotivo in med razkladišče za oglje. Prenesli so ga v bolnišnico v Judenburg, kjer je takoj umrl.

(Duhovniške pokojnine.) Dogajalo se je zadnji čas šestokrat, da so se delale onemoglim duhovnikom, prosečim pokojnine, neopravičene ovire. Posameznih tacihi slučajev ne bi vpoštevali, marveč pripisovali bi jih na račun tega ali onega okr. zdravnika, ki je v prvi vrsti merodajen, oziroma družih posebnih okoliščin. A ker so se ponavljali slučajji nekako sistematično, se nam je morala zdeti stvar sumljiva. Zato je skoro verjetno, kar se čuje, da je visoka c. kr. deželna vlada dala okrajnim zdravnikom navodilo, da strožje postopajo izdajajoč zdravniška spričevala. Če je to res, potem se osmelimo trditi, da tako ravnanje deželne vlade ni opravičeno. Dočim uradnik, četudi duševno na-

pet. vendar-le sedi v pisarni, kjer zamore shajati tudi z rahlejšim zdravjem, mora biti duhoven vsak čas pripravljen tudi na naporno fizično delo bodisi v spovednici, na prižnici ali v šoli, ali pri obhajilih v burji in zametih, v dolinah in strminah. Posebno, če je duhoven sam, ni vprašanja, ali moreš ali ne moreš — moraš! Kje naj išče namestnika? Zato ni čuda, da se pogosto duhovni po kratki dušno-pastirski službi — uničijo, ker vstrajajo na svojem mestu do zadnjega v svesti si svoje odgovornosti. Da pa bolehav duhovnik redno in za trajno vseh duhovskih opravil vršiti ne more, to more vsak trezen mislec priznati. A vkljub temu je gotovo slehernemu duhovnu pokoj najbolj odijozna stvar, katere se izogiba, dokler mogoče. Zato najdemo starčke pri 80, celo 90 letih še zmeraj v aktivni službi. Kaj naj ga vleče v pokoj? Mar briljantna pokojnina 225, 275 ali 300 gl., kolikor dobiva kapelan, in če je služil tudi 40 let? Ali mar kaka nagrada za stroške selitve, kakor jo dobivajo gospodje uradniki? Zadnji »Catalogus clerie« ljubljanske škofije izkaže 43 duhovnikov umirovljencev, med njimi mnogo samo začasnih, in 16 njih pomaga še kaj malega na ekspoziaturah ali kapelanijah ter prihrani tako škofiji nekaj duhovniških moči, vladi pa nekaj stotakov, katere bi sicer morala izplačati kapelanom na kongruo. — Recimo, da se izplača pokojnine kranjskim duhovnikom 15.000 gl., in več se je gotovo ne. Nasproti tem umirovljencem pa deluje v pastirstvu 43 duhovnikov, ki so nad 40 let v službi in katerim, kakor je vsaj običajno po drugih službah, gotovo pristaje pokojnina, ki bi znašala okoli 20.000 gl. Teh dvajset tisočakov ti gospodje vsako leto podarijo državi. Potem takem si lahko vsakdo izračuna, da je po odbitih izplačilih glede duhovniške pokojnine vlada še zmeraj za 5000 gl. na dobičku. — Toliko smo hoteli pojasniti, da uvidimo, koliko stane vlado »titulus mensae«, in ob enem pokažemo prizadetim krogom, da je njihovo postopanje skrajno nekulantno, če delajo ovire duhovnikom, ki se hočejo v slučajni sili nasloniti na itak skromno pokojnino.

(Od istrsko kranjske meje.) V sredo 19. t. m. je zjutraj od 6. do 10. ure tukaj močno gromelo, treskalo, bliskalo; deževalo je tako, da je voda Reka, katera le uro od tu izvira, prestopila strugo, poplavlila travnike in njive. Hudourniki, ki pridrvijo s hribov, so napolnili na široko z vodo, ozko dolino in po polju tukajšnjih ubogih kočarjev, ker radi pičlih pridelkov malih njivc jih ne smemo kmetovalcem prištevati, silno škode storili. V vasi Zabiče, pičle četrte ure od kranjske meje, je voda vdrla v hiše, vtonila je telica, več ovac, par prešičev, mnogo kokoši, v hiši št. 39 so bolnico prenesli v drugo hišo, domači so zlezli pod streho, ljudje misle, da so se potopili, so jih z vrha strehe klicali, ker voda je segla do slamnate strehe. Živino so s smrtno nevarnostjo sosedji rešili, ker so razbili vrata, presekali vezi in do prsi bredli po vodi, da so speljali živinčad. Velikih hloedov, katere dopeljujejo z gore Snežnik, je polno po vasi, plaval so po vasi Zabiški, da je bilo groza gledati, v kaki nevarnosti in strahu je bilo ondotno ljudstvo. Po letu silna burja, v jeseni do 25. sept. taka suša, da so potoki se posušili, zdaj moča, voda, kateri je bila le ona pred 26 leti podobna, to je prehudo.

(Za male obrtnike.) Državno vojno ministerstvo si namerava nabaviti več oblačilnih in opravnih predmetov iz usnja potom malega obrta. Dobava obsega čevlje, jermena, tornistre, torbe, sedala za sedla, pasove i. t. d. Postavno kolekovane (kolek za 50 kr.) ponudbe je vložiti najkasneje do 8. decembra 1898, 12. ure dopoldne. Zlasti pa je pripomniti, da se morejo oni mali obrtniki, ki se dobave ne udeležijo samostojno, ampak zadržno, udeležiti te dobave le s posredovanjem dotične postavno obstoječe zadrage. Vse podrobnosti pove razglas, ki se lahko vpogleda tudi v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

(Vstanovi.) Za dijake tukajšnje višje realke sta do 15. novembra razpisani dve ustanovi po 50 gld. Oddaja jih ravnateljstvo kranjske hranilnice revnim dijakom s Kranjskega.

(Učitelji v Dalmaciji in Istri) se obrnejo s prošnjo do Nj. Veličanstva za povišanje plače.

(Mestna župnijska cerkev v Gradcu) je prenovljena. Stolp je sedaj do konca križa visok 60-86 m. Posebno lep je portal.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 21. oktobra. Odposlanstvo slovenske krščansko-narodne zveze gre na povabilo jutri k grofu Thunu, da se z njim dogovarja o zahtevah Slovencev, Hrvatov in Rusinov. V odposlanstvu so zastopane vse tri narodnosti.

Dunaj, 21. oktobra. Cesar se je povrnil danes zjutraj iz Budimpešte ter se podal v dvorno palačo.

Dunaj, 21. oktobra. V pogodbenem odseku sta govorila danes dopoludne Schwegel in Lorber; razprava se popoldne nadaljuje.

Dunaj, 21. oktobra. Odkar so levičarji zvedeli, da bo vlada pritrdila raznim spremembam glede nagodbe, katere bo stavila desnica, izjalovil se jim je načrt, po katerem so hoteli, da čim prej pride nagodba pred zbornico, kjer bo vlado njena lastna desniška večina pokopala, ker bi bilo mnogo poslancev na desnici glasovalo proti nagodbi, ako bi vlada ne pritrdila nobeni spremembi. Zato so se levičarji zopet vrnili k obstrukciji ne s palicami, pač pa s pljuči. Ako bodo drugi levičarji posnemali dr. Mengerja, ki je cel dan porabil za svoj govor v pogodbenem odseku, tedaj odsek in pododseki najmanj pol leta ne doženejo svojega dela.

Dunaj, 21. oktobra. Državno sodišče je ovrгло pritožbo mesta Usti na Češkem, kjer se je napravil bojkot proti Čehom, rekoč da je to kaznjivo po § 302.

Dunaj, 21. oktobra. Italijanski poslanik grof Nigra je nastopil sinoči večtedenski dopust in se podal v Italijo.

Dunaj, 21. oktobra. Povodom prihoda ruskega zunanjega ministra Muravjeva na Dunaj povrne se iz Galicije avstro-ogerski zunanji minister grof Goluhovski.

Dunaj, 21. oktobra. Ruski zunanji minister grof Muravjev je dospel danes popoldne iz Petrograda in ostane tu več dni. Cesar ga vsprejme v posebni avdijenci.

Praga, 21. oktobra. Včeraj se je vršila dopolnilna volitev mesto umrlega poslanca Vašaty-ja. Potrebna je bila ožja volitev mej kandidatom agrarcev Ratayem in onim češke

radikalne narodne stranke Klecand. Pri ožji volitvi je dobil Ratay 228, nasprotnik pa 175 glasov.

Dunaj, 21. oktobra. Služajki v bolnici, ki je našla kugo od umrlega Barischa, je vedno huje in ob 1. uri se je govorilo, da umira. Na isti bolezn je zbolel tudi profesor dr. Müller, ki strežajko zdravi. Stvar je vedno bolj sumnjiva in nevarna.

Dunaj, 21. oktobra. Danes dopoludne odvedli so tudi drugo strežnico za kugo umrlega sluge na dunajski splošni bolnici Barischa v posebno sobo, pri nobeni pa dosedaj še niso zasledili simptomov nalezljive bolezni.

Zader, 21. oktobra. V Sinju in Vrhpolju se je pojavil minulo noč precej močan potresni sunek, ki je povzročil precej škode.

Budimpešta, 21. oktobra. Ogerska vlada je pritrdila, da se za sedaj sklene začasna nagodba.

Pariz, 21. oktobra. Mestni zastop v posebni resoluciji svari Brissonovo vlado pred vojsko z Angleži in izraža nado, da se preporna zadeva poravna mirnim potom.

Pariz, 21. oktobra. Ministerski predsednik Brisson odstopi takoj, ko se snide zbornica in izreče svoje mnenje o notranji politiki. Nasledoval mu bo Bourgeois.

Pariz, 21. oktobra. V ministerskem svetu je prebral zunanji minister brzojavko poslanika v Peking, ki naznanja, da so Kitajci v Paklungu umorili francoskega misijonarja in več kristijanov ter jih sožgali. Poslanik je storil pri vladi potrebne korake.

Pariz, 21. oktobra. Razprava o dopustitvi revizije Dreyfusove pravde se vrši 27. t. m. in bo trajala le jeden dan.

Kaneja, 21. oktobra. Takoj po odhodu turških vojakov prevzemo vodstvo uprave evropski admirali. Vojno sodišče v Kandiji je obsodilo k smrti zopet 23 zločincev.

London, 21. oktobra. Esterhazy je vložil tožbo proti listu „Observer“, ker mu je očital, da je on pisal znano pismo, vsled katerega je bil Dreyfus obsojen.

Peking, 20. oktobra. Posredovanjem angleškega poslanika je obiskal cesarja neki francoski zdravnik. Cesarja je našel v družbi

cesarice in raznih mandarinov pri najboljši volji, le slaboten je ter potrebuje stalne postrežbe. Neposredne nevarnosti ni nobene.

Umrli so:

19. oktobra. Julijana Urh, kurilčeva hči, 8 mesecev, Vodmat 103, črevesni katar.

20. oktobra. Neža Zabukovec, delavčeva hči, 9 mesecev, Dolenjska cesta 13, meningitis bacilaris.

V bolnišnici:

16. oktobra. Marija Verhovec, dnarica, 59 let, plućnica. — Ivan Furlan, delavec, 66 let, dementia senilis atrofia cerebri.

17. oktobra. Marija Rustija, prejemnikova hči, 2 leti, plućnica.

18. oktobra. Franc Miklič, delavec, 24 let, krvavenje pluč. — Ivan Zaviršek, pekovski vajenec, 18 let, legar.

19. oktobra. Matevž Prelovšek, mizarški vajenec, 19 let, peritonitis perforativa.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiju	Vetrovi	Nebe	Padačina v 24. urah v mm.
20	9 zvečer	730,7	12,3	sl. jug	oblačno	
21	7 zjutraj	735,1	9,1	sr. svzh.	poloblačno	5,2
	2. popol.	735,2	14,5	sl. jug	del. oblak.	

Srednja večerajšnja temperatura 14,3°, za 3,7° nad normalom.

Kdor

hoče piti **dober konjak**
kupi naj

Cognac St. Julien

pri trdki 713 3—3

Kham & Murnik.

Sprejme se takoj krepak deček poštene družine kot 739 2—2

učenec

ali pa že **izurjen mlad**

komi

v prodajalnico kolonijalnega blaga. — Kdor želi v službo vstopiti, naj se obrne do gosp. **Ivana Defranceschi**, trgovca v Šturijah pri Ajdovščini.

Eričar & Mejač, Ljubljana, Prešernove ulice 9

usojata si uljudno naznaniti, da so došle **novosti** za jesensko in zimsko sezono v veliki izberi. Velika zaloga narejenih oblek za gospode in dečke, vrhnih sukenj, zimskih sukenj, nepremočnih havelokov, sploh vseh narejenih oblačilnih predmetov.

Največja izbira **pravih pariških in berolinskih damskih modelov**: jopic, plaščkov in plašcev, jopic in plašcev za dekleta v poljubni velikosti in najmodernejših barvah.

Ilustrovani cenik zastonj in franko.

722 6—3

Dunajska borza.

Dne 21. oktobra.	Dne 20. oktobra.	
Skupni državni dolg v notah 101 gld. — kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gld. 165 gld. — kr.	Kreditne srečke, 100 gld. 199 gld. 40 kr.
Skupni državni dolg v srebru 100 > 70 >	5% državne srečke l. 1860, 100 gld. 168 > 50 >	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld. 170 > — >
Avstrijska zlata renta 4% 119 > 90 >	Državne srečke l. 1864, 100 gld. 195 > 50 >	Avstrijskega rubežnega križa srečke, 10 gld. 19 > 40 >
Avstrijska krona renta 4% 101 > 30 >	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron 99 > 40 >	Rudolfove srečke, 10 gld. 25 > — >
Ogerska zlata renta 4% 119 > 85 >	Tisne srečke 4%, 100 gld. 138 > — >	Salmove srečke, 40 gld. 82 > — >
Ogerska krona renta 4% 97 > 95 >	Dunavske vravnave srečke 5% 131 > — >	St. Genois srečke, 40 gld. 80 > 20 >
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld. 913 > — >	Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878 108 > — >	Waldsteinove srečke, 20 gld. 60 > — >
Kreditne delnice, 160 gld. 351 > 40 >	Posojilo goriškega mesta 112 > — >	Ljubljanske srečke 22 > 50 >
London vista 120 > 40 >	4% kranjsko deželno posojilo 98 > 50 >	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld. 154 > 50 >
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj. 58 > 87 1/2 >	Zastavna pisma av. osr. zem. kred. banke 4% 98 > 20 >	Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v. 3440 > — >
20 frankov (napoleonov) 11 > 77 >	Priporitne obveznice državne železnice — > — >	Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld. 413 > — >
Italijanski bankovci 43 > 75 >	južne železnice 3% 179 > 40 >	Akcije južne železnice, 200 gld. sr. 71 > — >
C. kr. cekini 5 > 67 >	južne železnice 5% 126 > 70 >	Splošna avstrijska stavbinska družba 107 > 50 >
	dolenjskih železnic 4% 99 > 50 >	Montanska družba avstr. plan. 177 > 50 >
		Trboveljska premogarska družba, 70 gld. 170 > — >
		Papirnih rubljev 100 127 > 37 >

S 1. oktobrom se prične novo celoletno naročevanje!

„MERCUR“

XXXVII. letnik.

Avtentično oznanilo žrebanja in inozemskih loterijskih efektov, izkaz vseh izžrebanih državnih in zasebnih obligacij.

Brezplačno darilo „Finanzielles Jahrbuch“, ki obsega zaznamek vseh izžrebanih srečk.

Naročuje se s poštними nakaznicami pri vseh c. in kr. poštinih uradih in pri administraciji „Mercur“, Dunaj, I. Wollzeile 10.

2 gl. 60 kr.

celoletna naročnina.